

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 ซึ่งจะนำเสนอผลการวิจัยและอภิปรายผลตามลำดับได้ดังต่อไปนี้

4.1 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 โดยภาพรวมทั้ง 7 ด้าน

4.2 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 แยกรายด้าน

- 4.2.1 ด้านการนิเทศติดตาม ประเมินผลด้านการจัดการศึกษา
 - 4.2.2 ด้านการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทางการศึกษา
 - 4.2.3 ด้านการพัฒนาการนิเทศการศึกษาและส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 4.2.4 ด้านการบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา
 - 4.2.5 ด้านการบริหารโครงการและปฏิบัติงานโครงการ
 - 4.2.6 ด้านนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา
 - 4.2.7 ด้านการประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ
- ดังมีรายละเอียดตามลำดับต่อไปนี้

4.1 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศการศึกษา ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 โดยภาพรวมทั้ง 7 ด้าน ผู้วิจัยได้นำเสนอระดับการปฏิบัติจริง ระดับปัญหาและระดับความต้องการไว้ ในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 ภาพรวมในทุก ๆ ด้าน ทั้ง 7 ด้าน

ที่	ด้าน/กิจกรรม	ระดับ	ระดับ	ระดับ
		สภาพปัจจุบัน	ปัญหา	ความต้องการ
1.	การนิเทศติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษา	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
2.	ศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ วิจัย	น้อย	มาก	มาก
3.	พัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการ นิเทศภายในโรงเรียน	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
4.	บริการทางการศึกษาและเทคโนโลยี	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
5.	บริหารและปฏิบัติงานโครงการ	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
6.	นโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
7.	ประสานงานและเผยแพร่เอกสาร ทางวิชาการ	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
รวม		ปานกลาง	ปานกลาง	มาก

จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่าเมื่อมองในภาพรวม สภาพปัจจุบันมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาและความต้องการ จะอยู่ในระดับปานกลาง และมากตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านได้พบว่า ด้านการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย ทางการศึกษา สภาพปัจจุบันได้ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย มีปัญหาอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการอยู่ในระดับมาก

**4.2 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศการศึกษาของ
หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 แยกรายด้าน**

สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ในการนิเทศการศึกษาของ
หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 จะได้นำเสนอผลการ
วิจัยเป็นด้าน ๆ ทั้ง 7 ด้าน ตามลำดับดังต่อไปนี้

**4.2.1 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศการศึกษา
ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 ด้านการนิเทศ
ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา**

ระดับการปฏิบัติจริง ระดับปัญหาและระดับความต้องการใน
ในการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ในเขตการ
ศึกษา 9 ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ผู้วิจัยได้นำเสนอ
ไว้ในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศการศึกษาของ
หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9
ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

ที่	รายการ/กิจกรรม	ระดับ	ระดับ	ระดับ
		สภาพปัจจุบัน	ปัญหา	ความต้องการ
1.	ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการก่อนการวางแผนการนิเทศ	ปานกลาง	ปานกลาง	มากที่สุด
2.	จัดประชุม วางแผนการนิเทศและ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา	มาก	ปานกลาง	มาก
3.	สร้างสื่อ เครื่องมือและพัฒนาวิธีการ นิเทศตามแผน	ปานกลาง	มาก	มาก
4.	ดำเนินการนิเทศตามแผนและ กระบวนการนิเทศการศึกษา	ปานกลาง	ปานกลาง	มากที่สุด
5.	จัดประเมินผล รายงานผลการนิเทศ ตามแผน	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
6.	สำรวจและรายงานผลการพัฒนา คุณภาพประจำปี	มาก	มาก	มาก
รวม		ปานกลาง	ปานกลาง	มาก

จากตารางที่ 7 จะเห็นว่าเมื่อมองภาพรวมของการจัดกิจกรรมการนิเทศ
การศึกษาด้านการนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา พบว่า การปฏิบัติ
ในสภาพปัจจุบันจะอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
และมีความต้องการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ/กิจกรรม จะพบว่า
มีรายการสำรวจ และรายงานผลการพัฒนาคุณภาพประจำปีที่สุดคล้อยกันทั้งสภาพ
ปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมาก ส่วนรายการศึกษาสภาพปัจจุบัน
ปัญหาและความต้องการก่อนการวางแผนการนิเทศ กับรายการดำเนินการนิเทศตาม
แผนและกระบวนการนิเทศการศึกษา พบว่า อยู่ในระดับความต้องการมากที่สุด แต่
มีปัญหากับสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง

4.2.2 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 ด้านศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย ทางการศึกษา

ระดับการปฏิบัติจริง ระดับปัญหาและระดับความต้องการในการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 ด้านศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทางการศึกษา ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 ด้านศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทางการศึกษา

ที่	รายการ/กิจกรรม	ระดับ	ระดับ	ระดับ
		สภาพปัจจุบัน	ปัญหา	ความต้องการ
1.	จัดหมวดหมู่ รายงานการวิจัยที่ได้รับ และจัดทำเป็นรูปเล่ม	น้อย	มาก	มาก
2.	จัดทำคู่มือ ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษาไว้บริการโรงเรียน	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
3.	ดำเนินการวิเคราะห์วิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา	น้อย	มาก	มากที่สุด
4.	จัดประชุมกำหนดรูปแบบสรุปผลรายงานการวิจัยทางการศึกษา	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
5.	จัดอบรมครูเพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการวิจัยทางการศึกษา	น้อย	มาก	มากที่สุด
รวม		น้อย	มาก	มาก

จากตารางที่ 8 เมื่อมองในภาพรวมจะพบว่า สภาพปัจจุบัน มีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย มีปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายการ/กิจกรรม จะพบว่า มีรายการที่สภาพปัจจุบัน ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย มีปัญหาอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 2 รายการ คือ ดำเนินการวิเคราะห์วิจัย เกี่ยวกับการนิเทศศึกษากับจัดอบรมครูเพื่อเผยแพร่ ความรู้ด้านการวิจัยทางการศึกษา สำหรับรายการอื่น ๆ พบว่า สภาพปัจจุบัน ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความต้องการอยู่ในระดับมาก

4.2.3 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 ด้านพัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน

ระดับการปฏิบัติจริง ระดับปัญหา และระดับความต้องการในการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 ด้านพัฒนาการนิเทศ และส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้วิจัยได้นำเสนอในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 ด้านพัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน

ที่	รายการ/กิจกรรม	ระดับ	ระดับ	ระดับ
		สภาพปัจจุบัน	ปัญหา	ความต้องการ
1.	รวบรวมเอกสารการนิเทศภายในไว้บริการโรงเรียน	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
2.	จัดอบรมครูให้มีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศภายใน	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
3.	จัดให้คำปรึกษา แนะนำการนิเทศภายในแก่โรงเรียน	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
4.	กำหนดรูปแบบวิธีการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
5.	ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในและนำผลไปปรับปรุงแก้ไข	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
รวม		ปานกลาง	ปานกลาง	มาก

จากตารางที่ 9 เมื่อมองในภาพรวมจะพบว่า สภาพปัจจุบัน ปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและมีความต้องการอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายการ/กิจกรรม จะพบว่า ระดับปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ รายการกำหนดรูปแบบวิธีการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ในขณะที่ระดับความต้องการ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนรายการอื่น ๆ ที่เหลือพบว่าสภาพปัจจุบัน ปัญหาจะอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการและระดับความต้องการอยู่ในระดับมากทุกรายการ

4.2.4 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศการศึกษา
ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 ด้านบริการทาง
การศึกษาและเทคโนโลยี

ระดับการปฏิบัติจริง ระดับปัญหาและระดับความต้องการใน
การการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการ
ศึกษา 9 ด้านบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศการศึกษาของ
หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9
ด้านบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา

ที่	รายการ/กิจกรรม	ระดับ	ระดับ	ระดับ
		สภาพปัจจุบัน	ปัญหา	ความต้องการ
1.	บริการคู่มือครู แผนการสอน เอกสารทางวิชาการแก่โรงเรียน	ปานกลาง	ปานกลาง	มากที่สุด
2.	สำรวจแหล่งวิทยากรในท้องถิ่น ที่เอื้อต่อการสอนให้โรงเรียนทราบ	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
3.	ผลิตเอกสารตำราเกี่ยวกับการจัดทำ หลักสูตรท้องถิ่นส่งให้โรงเรียน	น้อย	ปานกลาง	มาก
4.	ประสานงานการดำเนินงานศูนย์ วิชาการจังหวัด	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
5.	ประสานงานการดำเนินงานศูนย์ วิชาการกลุ่มโรงเรียน	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
6.	ประชาสัมพันธ์ กำกับโรงเรียนนำสื่อ นวัตกรรมที่ผลิตขึ้นไปใช้ในโรงเรียน	ปานกลาง	ปานกลาง	มากที่สุด
รวม		ปานกลาง	ปานกลาง	มาก

จากตารางที่ 10 เมื่อมองในภาพรวม จะพบว่า สภาพปัจจุบัน ปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและมีความต้องการอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายการ/กิจกรรม จะเห็นว่า การผลิตเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ส่งให้โรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ส่วนรายการบริการคู่มือครู แผนการสอน เอกสารทางวิชาการแก่โรงเรียน กับรายการประชาสัมพันธ์ กำกับให้โรงเรียนนำสื่อ นวัตกรรมที่ผลิตขึ้นไปใช้ในโรงเรียน พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด แต่สภาพปัจจุบันกับปัญหา พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง

4.2.5 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศการศึกษา
ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 ด้านบริหาร และ
ปฏิบัติงานโครงการ

ระดับการปฏิบัติจริง ระดับปัญหาและระดับความต้องการใน
การนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา
9 ด้านบริหารและปฏิบัติงานโครงการผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศการศึกษาของ
หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9
ด้านบริหารและปฏิบัติงานโครงการ

ที่	รายการ/กิจกรรม	ระดับ	ระดับ	ระดับ
		สภาพปัจจุบัน	ปัญหา	ความต้องการ
1.	ดำเนินการนิเทศ ติดตามการปฏิบัติ งานโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนา คุณภาพการศึกษา	มาก	มาก	มากที่สุด
2.	จัดประชุมครู ผู้บริหารโรงเรียนเพื่อ ติดตามผลโครงการพัฒนาคุณภาพการ ศึกษา	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
3.	ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนจัดประชุม ตามโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
4.	ให้คำแนะนำแก่โรงเรียนในโครงการ ที่เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา	ปานกลาง	น้อย	มาก
5.	ร่วมเป็นคณะกรรมการประสานงาน โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียน	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
รวม		ปานกลาง	ปานกลาง	มาก

จากตารางที่ 11 เมื่อมองในภาพรวมจะพบว่า สภาพปัจจุบัน ปัญหาจะอยู่ในระดับปานกลางและมีความต้องการอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายการ/กิจกรรม จะเห็นว่า รายการดำเนินการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานโครงการ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด และจากสภาพปัจจุบัน ปัญหา พบว่า อยู่ในระดับมาก ส่วนรายการให้คำแนะนำแก่โรงเรียนในโครงการ ที่เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาพบว่า มีการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาอยู่ในระดับน้อย

4.2.6 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศการศึกษา
ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 ด้านนโยบายและ
แผนพัฒนาการศึกษา

ระดับการปฏิบัติจริง ระดับปัญหาและระดับความต้องการใน
การนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9
ด้านนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ในตารางที่ 12
ตารางที่ 12 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศการศึกษาของหัวหน้า
การประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 ด้านนโยบายและ
แผนพัฒนาการศึกษา

ที่	รายการ/กิจกรรม	ระดับ	ระดับ	ระดับ
		สภาพปัจจุบัน	ปัญหา	ความต้องการ
1.	รวบรวมข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อกำหนดนโยบาย	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
2.	จัดประชุมกำหนดนโยบายเพื่อวางแผนพัฒนาการศึกษาร่วมกับโรงเรียน	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
3.	จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี	มาก	ปานกลาง	มาก
4.	ควบคุมติดตามผลการปฏิบัติ ตามนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
5.	จัดประชุมครูเพื่อกำหนดรูปแบบการจัดการศึกษาประจำปี	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
รวม		ปานกลาง	ปานกลาง	มาก

จากตารางที่ 12 เมื่อพิจารณาในภาพรวมจะพบว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ความต้องการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายการ/กิจกรรม จะเห็นว่า สภาพปัจจุบันหรือการปฏิบัติจริง พบว่า มีรายการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีความต้องการอยู่ในระดับมาก และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายการอื่น ๆ พบว่าสภาพปัจจุบัน ปัญหาจะอยู่ในระดับปานกลางและมีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกรายการ

4.2.7 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศการศึกษา
ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 ด้านประสานงาน
และเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

ระดับการปฏิบัติจริง ระดับปัญหาและระดับความต้องการใน
การนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9
ด้านประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการผู้วิจัยได้นำเสนอในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศการศึกษาของ
หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9
ด้านประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

ที่	รายการ/กิจกรรม	ระดับ	ระดับ	ระดับ
		สภาพปัจจุบัน	ปัญหา	ความต้องการ
1.	ประสานงาน จัดส่งคู่มือแผนการสอน เอกสารเกี่ยวกับงานวิชาการโรงเรียน	มาก	ปานกลาง	มากที่สุด
2.	ประสานงานการผลิตสื่อนวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษาร่วมกับโรงเรียน	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
3.	ประสานงานการส่งเสริมทางวิชาการ กับหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
4.	ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนต่างสังกัด ที่มีโครงการร่วมกันและติดตามผล	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
5.	เลือกเอกสาร ตำราทางวิชาการ คู่มือที่เป็นประโยชน์ ประชาสัมพันธ์ ให้กับโรงเรียนทราบ	น้อย	น้อย	มาก
6.	ติดตามผลการจัดทำตำรา เอกสาร คู่มือครูที่โรงเรียนนำไปใช้ในการสอน	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
รวม		ปานกลาง	ปานกลาง	มาก

จากตารางที่ 13 เมื่อมองในภาพรวมจะพบว่า สภาพปัจจุบัน ปัญหา จะอยู่ในระดับปานกลาง และมีความต้องการอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายการ/กิจกรรม จะพบว่า มีรายการ ประสานงาน จัดส่งคู่มือแผนการสอน เอกสารเกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียน ได้ปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมาก มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนรายการเลือกเอกสาร ตำราทางวิชาการ คู่มือครูที่เป็นประโยชน์ประชาสัมพันธ์ให้โรงเรียนทราบ พบว่าสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับน้อย มีความต้องการอยู่ในระดับมาก และมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย สำหรับรายการอื่น ๆ ที่เหลือ ในสภาพปัจจุบัน ปัญหาพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง และมีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกรายการ

4.3 ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ในเขตการศึกษา 9

ในการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอในเขตการศึกษา 9 ตามความคิดเห็นของครู ผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ดังรายละเอียดข้อเสนอแนะที่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ควรปฏิบัติ สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินการจัดการศึกษา

1.1 แบ่งพื้นที่การนิเทศติดตามผล หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ รับผิดชอบกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน ศึกษาวิเคราะห์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ 1 คน รับผิดชอบ จำนวน 1-2 กลุ่มโรงเรียน

1.2 ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพนักเรียน อยู่ในเกณฑ์ต่ำเป็นกรณีพิเศษ

1.3 นิเทศ ตรวจสอบกลุ่มโรงเรียน ตามพื้นที่ที่รับผิดชอบร่วมกับศึกษานิเทศก์อำเภอสม่ำเสมอ

2. ด้านการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทางการศึกษา

2.1 การดำเนินงานวิจัย หรือในลักษณะการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการนิเทศการศึกษา การเรียนการสอนอย่างน้อย ปีละ 1 เรื่อง

3. ด้านการพัฒนาการนิเทศ และส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน

3.1 จัดประชุม อบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ของผู้บริหารโรงเรียนและครู เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน

3.2 กำกับ ดูแล และนิเทศการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน โดยการใช้เครื่องมือประเมินพฤติกรรมนักเรียน และพฤติกรรม การนิเทศ

3.3 เผยแพร่ผลงานและความดีของโรงเรียนที่จัดนิเทศภายในดีเด่นให้ปรากฏ โดยยกย่องชมเชยในที่ประชุมและรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

4. ด้านการบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา

4.1 จัดให้มีห้องสมุดหรือมุมหนังสือหรือศูนย์วิชาการอำเภอ เพื่อให้บริการเกี่ยวกับ สื่ออุปกรณ์ แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.2 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ควรวางแผนการติดตามและจัดทำปฏิทินการติดตามโดยเน้นศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ที่มีปัญหามากลงไปตามลำดับ และให้ครอบคลุมทุกศูนย์

5. ด้านการบริหารโครงการและปฏิบัติงานโครงการ

5.1 มีการกำกับ ดูแล และนิเทศการปฏิบัติกิจกรรม ตามโครงการหลักของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เช่น โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา, โครงการกศ.พช., โครงการจัดชั้นเด็กเล็กและอนุบาลชนบท

5.2 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ควรไปเยี่ยมชมห้องเรียนเพื่อพบปะครูผู้สอนนักเรียนทุกห้องเรียน และทุกครั้งที่ออกนิเทศตามโครงการ

5.3 จัดตั้งงบประมาณเพื่อพัฒนาตัวบุคคล เช่น จัดประชุมอบรม สัมมนา การดูงาน หรือกิจกรรมที่ให้ความรู้ ด้านการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา

6. ด้านนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา

6.1 ดำเนินการประเมินมาตรฐานโรงเรียน ให้เป็นไปตามเกณฑ์แนวทางและวิธีการอย่าง น้อยปีละ 1 ครั้ง

6.2 ประชุมผู้บริหารโรงเรียนและศึกษานิเทศก์อำเภอ เพื่อติดตามการดำเนินงานตามนโยบายมาตรการเกณฑ์ขั้นต่ำ ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติทุกเดือน

7. ด้านการประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

7.1 จัดทำแบบฝึกหัดเสริมทักษะ และเสริมประสบการณ์ที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นเพิ่มเติมส่งให้เป็นตัวอย่างแก่โรงเรียน

7.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะเช่น แข่งขันความสามารถทางการเรียนของนักเรียน ประกวดผลงานด้านการสอนของครู แจงให้ครูทราบ

8. ข้อเสนอแนะทั่วไป

8.1 ควรปรับปรุงบทบาท อำนาจหน้าที่ ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ให้ชัดเจน ง่าย ต่อการปฏิบัติงาน

8.2 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ควรพัฒนาความรู้ ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนและครู เกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลการศึกษา

8.3 เพื่อแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ควรจัดให้มีการประชุมสัมมนา ทน.ปอ./ก.ทั่วประเทศ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

4.4 อภิปรายผลการวิจัย

การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ หากพิจารณาแยกกลุ่มงานตามลักษณะการปฏิบัติ อาจแบ่งกลุ่มงานได้ 2 ประเภท กล่าวคือ กลุ่มงานที่ปฏิบัติประจำในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ได้แก่ งานบริหารทั่วไป งานการเจ้าหน้าที่ งานการเงินและพัสดุ ลักษณะงานเหล่านี้จะต้องปฏิบัติงาน กำกับควบคุม นิเทศงานที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

ลักษณะงานที่ปฏิบัตินอกสำนักงานเกือบทั้งหมด คือ งานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ งานเหล่านี้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จะต้องออกไปปฏิบัติงานนอกสำนักงานเป็นส่วนใหญ่ เพราะต้องเกี่ยวข้องกับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนที่เป็นหน่วยปฏิบัติงานโดยตรงซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดและข้อค้นพบเพื่ออภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ต่อไปนี้

4.4.1 สภาพปัจจุบันในการนิเทศการศึกษา ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 เมื่อพิจารณาในภาพรวมทุกด้าน

1) สภาพปัจจุบันในการนิเทศการศึกษา ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 พบว่าระดับการปฏิบัติจริง ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิตยา จันถาชัย (2531) ที่พบว่าผลการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เช่นเดียวกับผลการวิจัยของปราโมทย์ รัชันกุล (2529) วิจัยเรื่อง การบริหารงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในทัศนะของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานนิเทศการศึกษาและงานสนับสนุนทางวิชาการของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภออยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชน อ่อนชู (2530) ที่ได้วิจัยเรื่อง บทบาทการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เกี่ยวกับการบริหารงานตามบทบาทที่เป็นจริงโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง

อย่างไรก็ตามยังมีผลงานวิจัยหลายเรื่องที่มีข้อค้นพบที่แตกต่าง คือ สภาพร
 หยงเอ๋น (2535) วิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าการ
 ประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ตามความคิด
 เห็นของข้าราชการในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และผู้บริหาร
 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอในจังหวัด
 ชัยภูมิ ปฏิบัติงานที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเกี่ยวข้องกับหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประ
 ถมศึกษาอำเภอ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับผลการวิจัยของกฤษฎาง แก้ว
 โสภา (2533) พบว่า สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าการ
 ประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 11 มีการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา และวิชา
 การส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งได้สอดคล้องกับ ทนง นิยม (2533) ที่วิจัย
 พบว่า บทบาทการบริหารงาน ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอตามทัศนะของ
 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียนและข้าราชการสำนักงาน
 การประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดในเขตการศึกษา
 4 ที่พบว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียนและข้าราชการ
 สำนักงาน ในเขตการศึกษา 4 มีทัศนะเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานโดยภาพรวม
 อยู่ในระดับมาก

จากความแตกต่างดังกล่าว อาจมีสาเหตุหลายประการ สมาน แสงมะลิ (2525)
 กล่าวว่า เนื่องจากตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เป็นตำแหน่ง
 ที่กำหนดขึ้นใหม่ เปลี่ยนผู้บริหารการประถมศึกษาในระดับอำเภอ จากหัวหน้าหมวด
 การศึกษาเป็นหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ หรืออาจเป็นเพราะหัวหน้าการประถม
 ศึกษอำเภอ ส่วนใหญ่ได้รับการประเมินเข้าสู่ตำแหน่งจากผู้ครองตำแหน่งหัวหน้า
 หมวดการศึกษาเดิม มีการเปลี่ยนแปลงโครงการสร้างการบริหารการประถมศึกษา
 ใหม่ โดยเฉพาะการบริหารงานการประถมศึกษา ในรูปแบบนี้แต่ละระดับมีคณะกรรมการ
 การการประถมศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย จึงทำให้หัวหน้าการ
 ประถมศึกษาอำเภอไม่เข้าใจในอำนาจ และบทบาทหน้าที่ชัดเจนเท่าที่ควร หรืออาจ
 เป็นเพราะว่าในช่วงแรกของการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่ง-
 ชาติ กรม จังหวัด หรืออำเภอ ยังขาดนโยบาย ทิศทางที่แน่นอน ในการดำเนินการ
 นิเทศการศึกษา ประกอบกับกรมไม่ได้สนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอ ทำให้การปฏิบัติงาน
 ในระยะแรก ๆ ไม่ราบรื่นเท่าที่ควร น่าจะเป็นสาเหตุสำคัญอีกสาเหตุหนึ่ง

ปัจจุบันการสรรหาบุคคล เข้าสู่ตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ดำเนินการในระบบคุณธรรม คำนึงถึงความรู้ความสามารถเป็นเกณฑ์ โดยการสอบคัดเลือกจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรฐานทั่วไปและเฉพาะตำแหน่ง นอกจากนี้ยังมี การประเมินตามความเหมาะสมกับตำแหน่งโดยการเข้ารับการอบรมที่สถาบันพัฒนา ผู้บริหารการศึกษา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐมจึงทำให้หัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอ มีความรู้ ความเข้าใจ การปฏิบัติงานในหน้าที่ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

สำหรับประเด็น การนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่ง อำเภอเกือบทุกรายการ ซึ่งพบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลางอาจเป็นเพราะ ว่า ภารกิจและความรับผิดชอบของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีมาก ต้องรับผิดชอบงานหลายด้านเช่น งานบริหารทั่วไป งานการเงินและพัสดุ งานการเจ้าหน้าที่ ประกอบกับโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดมีจำนวนมาก มีระยะทางห่างไกลกัน จึง ไม่สามารถจะทำการนิเทศตรวจเยี่ยมได้อย่างทั่วถึงสม่ำเสมอ และอีกประการหนึ่ง วรเทพ วรวัฒนานนท์ (2536) อภิปรายว่า สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ได้มอบหมายให้มีศึกษานิเทศก์อำเภอทำหน้าที่รับผิดชอบงานวิชาการโดยตรง และ ให้การนิเทศติดตามผล การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของโรงเรียนในสังกัด สัปดาห์ละ 3 วัน พร้อมทั้งรายงานการนิเทศ และความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ ให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทราบ การปฏิบัติงานในด้านการนิเทศการศึกษา ของหัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอ จึงอยู่ในระดับปานกลาง ตามข้อค้นพบดังกล่าวแล้ว

สำหรับเหตุผลที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ส่งผลให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ ปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง น่าจะมาจากแนวคิดที่ว่า การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างบุคลากรทางการศึกษา เพื่อปรับปรุง และเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศในการพัฒนา คุณภาพการศึกษา ประกอบกับการนิเทศการศึกษาเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งมีความแตกต่างกัน ผู้นิเทศจำเป็นต้องฝึกฝน พัฒนา ทักษะ เทคนิคที่จำเป็น และนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับบุคคล สถานการณ์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533) ได้สรุปว่า ในช่วงแรกของการทำงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ที่เข้าสู่ ตำแหน่งใหม่ ต้องทำงานร่วมกันระหว่างบุคลากรทางการศึกษาหลายฝ่าย การปฏิบัติ อาจยังขาดทักษะ เทคนิค ประสบการณ์ ย่อมทำให้การนิเทศไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ก็เป็นไปได้

2) สภาพปัจจุบัน ในการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 วิเคราะห์ผลเป็นรายด้าน

สภาพปัจจุบัน ในการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 เมื่อวิเคราะห์ผลเป็นรายด้านพบว่า การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 ด้านศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทางการศึกษามีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะกิจกรรมการจัดหมวดหมู่ รายงานการวิจัยที่ได้รับ และจัดทำเป็นรูปเล่ม กับการดำเนินการวิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา การจัดอบรมครูเพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการวิจัยทางการศึกษา พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครู ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่ร้อยละ 81.9 มีวุฒิการศึกษาปัจจุบันระดับปริญญาตรี ไม่เคยผ่านการเรียนหรือการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีวิจัยทางการศึกษามาก่อน ประกอบกับ วิธีวิจัยทางการศึกษา เป็นวิชาที่มีความละเอียดอ่อนต้องศึกษาอย่างจริงจัง และมีเวลาพอสมควร จึงจะนำไปใช้ได้ ดังนั้น หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ จึงอาจปฏิบัติงานด้านนี้ได้ไม่เต็มที่อยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จาริก เนวะมาตย์ (2537) ที่พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดนครพนมได้ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ งานด้านการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทางการศึกษา

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณารายด้านโดยละเอียดแล้ว ยังมีกิจกรรมหรือรายการอื่น ๆ ที่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ได้ปฏิบัติในสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา กิจกรรม/รายการจัดประชุมวางแผนการนิเทศ และรายการสำรวจ และรายงานผลการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาประจำปีด้านการบริหาร และปฏิบัติงานโครงการรายการดำเนินการนิเทศ ติดตามการปฏิบัติงานโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา กับด้านนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา รายการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเจษฎา จันทนาภรณ์ (2535) สถาพร หยงเอ่น (2535) และประดิษฐ์ ศรีสุวัฒน์ (2535) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้วางแผน ได้แก่ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอ ได้ปฏิบัติตามนโยบาย ของสำนักงานคณะกรรมการการประถม

ศึกษาแห่งชาติ ที่ประกาศนโยบายตั้งแต่แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 6 ถึงปัจจุบัน ได้กำหนดการปรับปรุงระบบการบริหารและนิเทศการศึกษาโดยให้ทุกหน่วยงาน ในสังกัด ใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน และอาจเป็นผลสืบเนื่องมาจาก หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอได้รับการอบรมเรื่องการจัดทำแผนพัฒนา และแผนนิเทศการศึกษา เมื่อปี 2527 ตามโครงการของสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของดำรง แก้วคำ (2533) ที่พบว่าสภาพการวางแผนการนิเทศการศึกษาของสำนักงานการประถม ศึกษาอำเภอ จังหวัดชัยภูมิ ผู้วางแผนได้วางแผนอยู่ในระดับมาก ในด้านการเตรียมการวางแผน การวางแผน การปฏิบัติตามแผน หรืออาจเป็นเพราะว่าการวางแผนเป็นการกำหนด ทางเลือก หรือแนวปฏิบัติในการดำเนินงาน รวมทั้งการกำหนดการใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดไว้อย่างล่วงหน้าแผนจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารงาน ที่จะช่วยให้บุคลากรในหน่วยงานนั้น ๆ ปฏิบัติงานไป ตามแผนและโครงการที่วางไว้ นำไปสู่เป้าหมายเดียวกันคือความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การจัดทำแผน-พัฒนาการศึกษาประจำปี จึงเป็นเครื่องมือช่วยให้การบริหารงานบรรลุผลสำเร็จ อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ได้ กล่าวถึงประโยชน์ของแผนว่า นอกจากจะช่วยให้สามารถดำเนินงานได้โดยสะดวก เพราะได้มีการวางแผนดำเนินการไว้อย่างมีขั้นตอน ระยะเวลาค่อนข้าง ชัดเจนแล้ว การพัฒนาการศึกษาโดยรวม จะก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว จะสามารถดำเนินงานได้ตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ ในปี 2537 สำนัก งานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดเป็นนโยบายให้หน่วยงานใน สังกัดทุกระดับจัดทำแผน และใช้แผนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้ บรรลุจุดมุ่งหมายตามหลักสูตร ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ ได้มีการเสนอจัดตั้งงบประมาณโดยระบบ PPBS (Planning Programing Budgeting System) หน่วยงานในสังกัดที่จะขอตั้งงบประมาณจะต้องเสนอแผนงาน และโครงการในการขอตั้งงบประมาณจึงจะได้รับจัดสรรงบประมาณตามแผนงานและ โครงการที่วางไว้ ดังนั้น การจัดทำแผนที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องระหว่าง ระหว่างสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกับโรงเรียนในสังกัด มีผลดีต่อการพัฒนา คุณภาพการศึกษา จึงน่าจะเป็นเหตุให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จัดทำ แผนอยู่ในระดับมาก

สำหรับด้านหนึ่งที่น่าสนใจคือ ด้านการบริหารและปฏิบัติงานโครงการรายการ/กิจกรรม ที่พบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก คือรายการดำเนินการนิเทศ ติดตาม การปฏิบัติงานโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535) ได้วางนโยบายที่จะปรับปรุงคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ได้กำหนดมาตรการที่จะตรวจสอบมาตรฐานคุณภาพทางการศึกษาให้เป็นโครงการสำคัญ สำหรับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ การประเมินคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 6 ได้ทำการประเมิน ในชั้น ป.2 และป.6 นำผลมาใช้ในการเร่งรัดคุณภาพการศึกษา ฉะนั้น ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 7 จึงจัดการประเมินคุณภาพชั้น ป.6 ให้สอดคล้องต่อเนื่อง กับการประเมินผลปลายปีของหลักสูตร ดังนั้น หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จึงต้องดำเนินการตามโครงการอยู่ในระดับมากตามนโยบายดังกล่าว

สำหรับด้านการนิเทศและส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน ที่พบว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางนั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการนิเทศการศึกษาเป็นการร่วมมือกันระหว่างผู้นิเทศกับครูผู้สอน เพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพ การดูแลเอาใจใส่และพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างความร่วมมือระหว่างบุคลากรในโรงเรียน ในการที่จะแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาการสอนของครูอย่างต่อเนื่องย่อมจะเกิดผลดีกว่าการนิเทศโดยบุคคลภายนอก ซึ่งไม่มีความใกล้ชิด และทราบถึงสภาพต่าง ๆ ของบุคลากรในโรงเรียน นั้นดีพอ น่าจะเป็นเหตุให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ได้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการนิเทศภายใน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535) ได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) กำหนดให้ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาเน้นเป็นกรณีพิเศษ และผู้บริหารโรงเรียนทุกคนต้องมีความรู้ความสามารถ ในการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับดี ส่วนบุคลากรในระดับอำเภอ/จังหวัด เพียงให้การสนับสนุนช่วยเหลือภายนอกเท่านั้น อาจเป็นสาเหตุหนึ่ง ทำให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอได้ปฏิบัติจริงในด้านนี้ อยู่ในระดับปานกลาง

4.4.2 ผลการวิจัยปัญหาในการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 มีประเด็นสำคัญควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1) ปัญหาในการนิเทศการศึกษา ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ในเขตการศึกษา 9 โดยส่วนรวมและทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ นางคราญ ไชยวงศ์ (2536) ที่พบว่า ปัญหาการบริหารงานสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน จังหวัดพะเยา โดยส่วนรวมงานนิเทศการศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับงานวิจัยของ วรเทพ วรวัฒนานนท์ (2536) ที่พบว่า การบริหารงานในหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน โดยส่วนรวมและรายด้าน งานนิเทศการศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและงานวิจัยของ เกรียงศักดิ์ น้าภา (2534) ที่พบว่า ระดับปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยส่วนรวมด้านงานนิเทศการศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับบัญญัติ กิมาคม (2532) ที่วิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในภาคใต้ ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในภาคใต้โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง

อย่างไรก็ตาม ยังมีงานวิจัยบางเรื่องที่ยังกับผลการค้นพบข้างต้น เช่น กฤษณา แกวโสภา (2533) ที่พบว่าสภาพ และปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 11 งานนิเทศการศึกษาและวิชาการส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และเจษฎา จันทนาภรณ์ (2533) ที่พบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ ขอบข่ายงานของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 10 มีปัญหาโดยส่วนรวมอยู่ในระดับน้อยทุกงาน และจาริก เนวะมาตย์ (2537) ที่วิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ผู้วิจัยสังเกตว่า เหตุผลสำคัญที่ทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้ มีทั้งส่วนที่สอดคล้องและส่วนที่แย้งกับผลงานของบุคคลอื่น สาเหตุสำคัญน่าจะมาจาก ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาที่ว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาองค์ประกอบ และกระบวนการทางการศึกษาหลายประการ กระบวนการที่สำคัญต้องพัฒนาโดยรอบคอบ คือ การเรียนการสอน การบริหาร และการนิเทศการศึกษาไปพร้อม ๆ กัน

การศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ยอมรับความจำเป็นของการนิเทศศึกษามานาน หากวิเคราะห์กระบวนการเรียนการสอน กระบวนการบริหารและกระบวนการนิเทศศึกษาอย่างเป็นระบบ จะเห็นได้ว่ากระบวนการทั้ง 3 นี้เปรียบเสมือนส่วนต่าง ๆ ที่ประกอบเป็นร่างกาย เดียวกันต้องประสานสัมพันธ์ สนับสนุนซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี จึงจะช่วยให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาประสบความสำเร็จได้แม้ว่าการเรียนการสอน คือกระบวนการสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาโดยตรง แต่การเรียนการสอนของครู และนักเรียนยังจำเป็นต้องอาศัยการบริหารมาช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกจากเหตุผลดังกล่าว ได้ทำให้ผู้บริหารทุกระดับของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติโดยเฉพาะหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ต้องถือปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง จึงอาจส่งผลให้งานด้านนี้เกิดผลดีมีปัญหาน้อย ดังกล่าวแล้ว

2) เมื่อพิจารณาเฉพาะรายการจะพบว่า การวิเคราะห์ วิจัย เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา งานจัดอบรมครูเพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการวิจัยทางการศึกษาและงานสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาวิธีการนิเทศตามแผน มีปัญหาอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการนิเทศศึกษาระดับอำเภอไม่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลได้ ตามที่หัวหน้าการประถมศึกษา/กิ่งอำเภอมอบหมาย อาจเนื่องมาจาก ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีจำนวนไม่เพียงพอ กับปริมาณงานที่รับผิดชอบเพราะนอกจากภารกิจหลักแล้ว ศึกษานิเทศก์ยังต้องปฏิบัติงานตามนโยบาย/โครงการของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานธุรการ ทำให้การนิเทศดำเนินการได้ไม่ทั่วถึง ขาดความต่อเนื่องสม่ำเสมอและนอกจากนี้ยังมีปัญหาที่เกิดจากตัวศึกษานิเทศก์เอง เช่น ไม่พัฒนาความรู้ ทักษะและเทคนิควิธีการในการนิเทศไม่ใช้เครื่องมือประกอบการนิเทศหรือออกนิเทศโดยไม่มีเป้าหมาย ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครู ไม่ศรัทธาหรือยอมรับการนิเทศเท่าที่ควร (นงศราญ ไชยวงศ์, 2536)

ในเรื่องการวิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา การจัดอบรมครูเพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการวิจัย ที่พบว่ามีปัญหามากนั้น เนื่องจากผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่ไม่เคยฝึกอบรมและเรียนเกี่ยวกับด้านนี้มาก่อน ดังนั้น ในการปฏิบัติงานอาจพบกับปัญหาในการวิจัย อยู่ในระดับมากดังกล่าวมา

สำหรับเหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ทำให้การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และน้อยที่ควร กล่าวถึง คือ ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ นอกจากคัดเลือกให้ได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มาดำรงตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ยังพยายามพัฒนาหัวหน้า การประถมศึกษาทั่วประเทศด้วยวิธีการต่างๆ เช่น มีการจัดอบรมสัมมนาหัวหน้าการ ประถมศึกษาอำเภอทั่วประเทศอย่างต่อเนื่อง มีชุดฝึกอบรมด้วยตนเองและคู่มือการ ปฏิบัติงานในหน้าที่ ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ นิเทศและติดตามการ บริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ อย่างสม่ำเสมอจึงทำให้หัวหน้าการ ประถมศึกษาอำเภอ มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ชัดเจนยิ่งขึ้น อาจเป็นผลให้ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ได้ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ดังผลการวิจัยก็อาจเป็นได้เช่นเดียวกัน

4.4.3 ผลการวิจัยความต้องการในการนิเทศการศึกษา ของหัวหน้าการ ประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 พิจารณาในภาพรวม และทุกด้าน

1) ผลการวิจัยความต้องการในการนิเทศการศึกษา ของหัวหน้าการ ประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 เมื่อพิจารณาในภาพรวม และ ทุกด้าน จะพบว่าครู ผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่ง อำเภอ มีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ มีทั้งส่วนที่ สอดคล้องและส่วนที่ขัดแย้งกับผลการวิจัย ของนักวิจัยหลายท่าน กล่าวคือ วิโรจน์ วรรณวงศ์สอน (2532) วิจัย พบว่า ความคาดหวังในบทบาทของหัวหน้าการประถม ศึกษาอำเภอ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูสังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี ผู้บริหารโรงเรียนและครู มีความคาดหวังในบทบาทของ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภออยู่ในระดับมาก กมล แก้วมณีชัย (2532) ได้วิจัย บทบาทการบริหารงานที่เป็นจริง และที่คาดหวังของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ตามทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 10 ผลการวิจัย พบว่า บทบาทที่คาดหวัง ในการบริหารงานนิเทศการศึกษาและงานวิชาการ อยู่ในระดับ

มากเช่นเดียวกับ สุชน อ่อนชู (2530) ได้วิจัยบทบาทการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการบริหารงานทั้งหกงานที่คาดหวังโดยส่วนรวมอยู่ในระดับสูง และยังสอดคล้องกับ สมาน จันทะดี (2529) ที่พบว่าบทบาทหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ตามความคาดหวังของผู้บริหารการประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 6 ทุกระดับมีความคิดเห็นตรงกันว่า งานนิเทศการศึกษา ระดับอำเภอและโรงเรียนคาดว่าจะอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จาริก เนวะมาตย์ (2537) ที่พบว่า ความต้องการการบริหารงานวิชาการ ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม มีความต้องการอยู่ในระดับมาก

จากข้อค้นพบดังกล่าวอาจเนื่องมาจากสาเหตุที่ว่า ในการบริหารงานการประถมศึกษาในแต่ละระดับนั้น การบริหารงานการประถมศึกษาในระดับอำเภอนับว่าเป็นอีกระดับหนึ่ง ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา การดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จะบรรลุเป้าหมายที่วางไว้เพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการบริหารงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เนื่องจากหน่วยงานระดับนี้เป็นหน่วยงานที่สนับสนุนและให้บริการแก่หน่วยงานที่ปฏิบัติ ซึ่งได้แก่ กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน ในขณะที่เดียวกันก็เป็นหน่วยงานปฏิบัติและประสานเมื่อได้รับนโยบายจากจังหวัดหรือระดับชาติ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527) กล่าวว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอยังเป็นผู้บริหารหน่วยงานที่ใกล้ชิดโรงเรียนมากที่สุด กล่าวคือ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอใกล้ชิด ครู อาจารย์ นักเรียน และผู้ปกครองมากที่สุด ในสายบริหาร และนอกจากนี้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ คือ ตัวแทนของเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่อยู่ใกล้ชิดโรงเรียนทั้งสามหมื่นกว่าแห่ง สมชัย วุฒิปรีชา (2531) กล่าวเสริมว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งเป็นผู้บริหารการประถมศึกษาในระดับอำเภอ เป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการครู จึงจำเป็นต้องรู้บทบาทหน้าที่ของตน รู้จักการบริหารงาน รู้จักการปกครองช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียน โดยการนิเทศการศึกษา คุณภาพของการประถมศึกษาคงจะเป็นไปด้วยดี

จากความจำเป็นที่กล่าวแล้ว ครู ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จึงมีความต้องการมากที่จะให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ได้ให้ความสำคัญแก่การนิเทศการศึกษา และถือเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ตามหน้าที่ที่ควรปฏิบัติดังกล่าว ประกอบกับ ปัญหาอุปสรรคในการนิเทศการศึกษาที่เกิดจาก ผู้บริหารในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ นครกาญ ไชยวงศ์ (2536) ค้นพบว่า ผู้บริหารขาดการกำกับติดตามผลประเมิณการนิเทศ ไม่ให้ความสำคัญของการนิเทศ ขาดการสนับสนุนและสร้างเสริมกำลังใจในการนิเทศอย่างแท้จริง ผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาที่เกิดจากผู้บริหารเป็นเรื่องสำคัญ ควรได้รับการแก้ไขโดยด่วน เพราะถ้าผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญในเรื่องการนิเทศการศึกษาแล้ว อาจเกิดผลเสียหายต่อการจัดการศึกษาได้ ดังนั้น แนวทางแก้ไขโดย เฉพาะอย่างยิ่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ควรได้สนใจปฏิบัติตาม ความคาดหวังที่ครู ผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ได้ค้นพบดังกล่าวมาแล้วเช่นเดียวกัน

อีกประการหนึ่ง ในการที่ครู ผู้บริหารโรงเรียนมีความต้องการในระดับมาก ในการนิเทศการศึกษาก็เพราะว่า การนิเทศการศึกษาเป็นการร่วมมือกันระหว่างผู้ นิเทศกับครูผู้สอน เพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพ ดำรง แก่งค้ำ (2533) ได้กล่าวว่า การดูแลเอาใจใส่และพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอน ผู้บริหาร โรงเรียน หรือหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เป็นผู้มีความสำคัญ เพื่อสร้างความ ร่วมมือกันของบุคลากรในโรงเรียนในการที่จะแก้ไข ปรับปรุง หรือพัฒนาการสอน ของครูอย่างต่อเนื่อง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ย่อมรู้ดีว่าที่ใดคือที่ ต้องเร่งนิเทศการการศึกษา ด้วยเหตุนี้ผู้เกี่ยวข้องจึงหวังในการปฏิบัติงานด้านนี้เพื่อ ช่วยเหลือโรงเรียนให้มากตามผลการวิจัยที่กล่าวมา

2) ความต้องการในการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/ กิ่งอำเภอ พิจารณาเป็นรายด้านและรายการกิจกรรม

ความต้องการในการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ /กิ่งอำเภอ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายการกิจกรรม จะพบว่า ด้านการนิเทศ ติดตามผลและประเมินผลการจัดการศึกษาที่พบว่า มีความต้องการมากที่สุด คือ

การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการก่อนการวางแผนการนิเทศ
 กับกิจกรรมดำเนินการนิเทศตามแผนและกระบวนการนิเทศการศึกษา ส่วนด้าน
 การศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์วิจัยทางการศึกษา พบว่า มีความต้องการมากที่สุด คือ
 กิจกรรมดำเนินการวิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา และการจัดอบรม
 ครูเพื่อเผยแพร่ ความรู้ด้านการวิจัยทางการศึกษา ส่วนการบริการคู่มือครู
 แผนการสอน เอกสารทางวิชาการแก่โรงเรียนกับการประชาสัมพันธ์ กำกับให้
 โรงเรียนนำสื่อนวัตกรรมที่ผลิตขึ้นในโรงเรียนพบว่า ครู ผู้บริหารโรงเรียน และ
 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่ง
 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัตน์ชัย ชัยมีเขียว(2530) พิทยา จันทาชัย (2531)
 ดำรง แก้วคำ (2533) พันธราวุธ ศรีแก้ว (2532) และเจษฎา จันทนาภรณ์
 (2535) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนมีความต้องการที่จะได้รับความ
 ช่วยเหลือ แนะนำและแก้ปัญหาทางวิชาการ จากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/
 กิ่งอำเภอในระดับสูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตร การ
 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลการศึกษาแต่การปฏิบัติงานตาม
 บทบาทหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เน้นหนักในการปฏิบัติ
 งานด้านอื่น ๆ ที่มีใช่งานวิชาการมากที่สุด ในขณะที่ปฏิบัติงานวิชาการซึ่งเป็นงาน
 หลักในระดับค่อนข้างน้อย และในการปฏิบัติงานการทดลอง ค้นคว้า วิเคราะห์
 วิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา และการใช้นวัตกรรมทาง
 การศึกษาก็ประสบปัญหาค่อนข้างมาก ดังนั้น การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้า
 การประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ จึงไม่สามารถที่จะสนองความต้องการของ
 ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนได้อย่างเต็มที่ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้การ
 พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู การบริหารงานวิชาการ การนิเทศ
 การศึกษาของโรงเรียนขาดประสิทธิภาพ อันจะส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาในที่สุด
 ควรที่จะได้สนใจสนองตอบต่อความต้องการ ให้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดต่อไป

สำหรับความต้องการในการดำเนินการวิเคราะห์ วิจัย เกี่ยวกับการนิเทศ การศึกษา และการจัดอบรมครู เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการวิจัยทางการศึกษาโดย ส่วนรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากระเบียบวิธีวิจัยได้ถูกนำมาใช้ เป็นเครื่องมือในการพัฒนา งานพัฒนาตนเองเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในการปฏิบัติ หน้าที่ราชการตามตำแหน่งจากความเป็นดังกล่าวจึงทำให้ครู ผู้บริหารโรงเรียน มีความต้องการศึกษาและดำเนินการวิจัย เกี่ยวกับงานในหน้าที่มากที่สุด

กล่าวโดยสรุปได้ว่า สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการนิเทศการ ศึกษา ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 จะ เห็นว่า ความต้องการหรือความคาดหวังนั้นผู้เกี่ยวข้องคาดหวังไว้ในระดับมาก ถึงมากที่สุด แต่การปฏิบัติพบว่าได้ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ การที่มี ความคาดหวังไว้สูง แต่การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะหัวหน้าการ ประถมศึกษาอำเภอ มีการหน้าที่รับผิดชอบมาก นอกจากจะดูแลสำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอ ให้เรียบร้อยแล้ว ยังต้องดูแลโรงเรียนและบุคลากรในสังกัด อีกเป็นจำนวนมาก บางอำเภอที่มีขนาดใหญ่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ต้อง รับผิดชอบต่อบุคลากรในสังกัดเป็นจำนวนมาก การดูแลเอาใจใส่ การประสานงาน อาจจะไม่ทั่วถึง หรืออีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ยังไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ดีพอ ดังนั้น การศึกษาการบริหารงานในหน้าที่ของ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งเพื่อทำความเข้าใจบทบาท หน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ไปปรับปรุงการบริหารงานให้เกิด ประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ในการนิเทศการศึกษาของ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ